

Správa z aktivity

Názov aktivity: Účasť na online seminári v rámci projektu CEE2ACT - príprava na prenos poznatkov v cirkulárnom biohospodárstve

Termín realizácie: 5.3.2024, 13:00 – 15:00 hod.

Miesto realizácie: online, prostredníctvom platformy ZOOM

Cieľ aktivity: Oboznámiť sa s projektom CEE2ACT (program Horizon Europe) a taktiež získať informácie o prenose znalostí a skúseností v cirkulárnom biohospodárstve.

Účastníci za IZPI: Ing. Mária Šášiková, PhD., Ing. Katarína Tóthová

Prílohy: Pozvánka

Priebeh: Medzinárodný online webinár na tému: „Príprava na prenos znalostí v cirkulárnej bioekonomike: finančné, právne otázky a otázky spolupráce“, bol moderovaný zástupcami holandskej univerzity Wageningen University & Research (WUR) a Výskumným ústavom vo Švédsku (RISE), ktorí sú zároveň aj partnermi projektu CEE2ACT.

Toto podujatie bolo organizované ako prvé online podujatie projektu CEE2ACT v roku 2024 v rámci série „Knowledge Transfer“. Pozvánku na webinár sme dostali od spoločnosti Bioeconomy Cluster (BEC), ktorého je IZPI strategický partner a BEC je taktiež partner projektu CEE2ACT. Prvýkrát bolo IZPI oboznámené s projektom CEE2ACT ešte v minulom roku (18.10.2023), kedy IZPI spolu s BEC zorganizovali workshop pre kľúčových aktérov slovenského bio-hospodárskeho ekosystému na tému: „Vytvorenie bio-hospodárskeho Hub-u na Slovensku“.

V úvode online semináru, Dr. Hilke Bos-Brouwers (WUR) oboznámila všetkých účastníkov o programe celého online semináru a taktiež odprezentovala základné informácie o projekte CEE2ACT. Vysvetlila tiež, že podnetom k vzniku projektu CEE2ACT bol aj fakt, že k dnešnému dňu ešte stále existuje 17 členských štátov EÚ, vrátane mnohých zo strednej a východnej Európy (CEE), ktoré nemajú národnú stratégiu a akčný plán pre biohospodárstvo. Cieľom projektu CEE2ACT je podporiť 10 krajín strednej a východnej Európy v rozvoji biohospodárskych stratégií prostredníctvom transferu znalostí z krajín s vyspelejšou biohospodárskou politikou, ako Rakúsko, Nemecko, Holandsko, Belgicko, Fínsko, Švédsko. Podrobnejšie informácie o projekte CEE2ACT sú dostupné: <https://www.cee2act.eu/>. Počas webinára vystúpili dvaja spíkri z Holandska a jeden zo Švédska, ktorí prezentovali svoje skúsenosti v týchto oblastiach:

- **Peter Jongebloed**, WUR, Holandsko, styčný pracovník Európskej komisie hovoril: Riešenie finančných prekážok pri zavádzaní biohospodárstva.
- **Lovisa Vildö**, RISE, Švédsko: Stratégie na podporu právnej podpory a zosúladenia s rozvojom biohospodárstva.
- **Evelin van Leeuwen**, riaditeľka výskumu, Amsterdam Institute for advanced metropolitan solutions (AMS), Holandsko: Stratégie na podporu spolupráce v oblasti biohospodárstva.

Prezentácia **Petra Jongebloeda** – svoju prezentáciu začal konštatovaním, že každý členský štát EÚ, ich jednotlivé regióny a tým pádom aj celá EÚ, čelia rôznym výzvam súčasnosti, napr.: klimatická kríza, ohrozenie bezpečnosti potravín a zdravia pôdy, nezamestnanosť, znečistenie životného prostredia a iné. Tieto udalosti zapríčiňujú to, že je nutné, aby jednotlivé európske politiky reagovali na spomínané výzvy a aby sa farmári, mimovládne organizácie, priemysel a iné zainteresované strany prispôbili a inovovali. K adaptácii na výzvy súčasnej doby je potrebný hlavne výskum a inovácie a tým pádom aj financie. Existuje mnoho príležitostí a typov na financovanie vytvárania väčšej spolupráce vo výskume a inováciách, napr.: regionálne, národné, medzinárodné projekty; financovanie start-upov; projekty zamerané na ekonomiku, inovácie, kolaboratívne granty a iné. Bolo tiež povedané, že na jednej strane

je možností na financovanie projektov zo zdrojov EÚ pomerne veľa, ale na druhej strane, napísať úspešný projekt, ktorý Európska komisia aj schváli, je náročné, miera úspešnosti sa líši.

Ďalej sa P. Jongebloed vo svojej prezentácii venoval možnostiam podpory projektov zo zdrojov EÚ priamo pre oblasť biohospodárstva, kde spomenul konkrétne programy, do ktorých sa jednotlivé členské štáty môžu zapojiť, napr.: štrukturálne fondy (EFRD, INTERREG), program LIFE+, Eurostars, COST, Digital Europe, Horizon Europe... Ďalšia časť prezentácie bola venovaná podrobnému popisu programu Horizon Europe, špecificky sa P. Jongebloed venoval klastru 6 - „Potraviny, biohospodárstvo, prírodné zdroje, poľnohospodárstvo a životné prostredie“. V závere prezentácie sa P. Jongebloed venoval radám adresovaným potencionálnym záujemcom o financovanie projektov z prostriedkov EÚ:

- skorý prístup k relevantným výzvam, úzka spolupráca s Národnými kontaktnými bodmi Národnej kancelárie Horizontu,
- proaktívne riadenie, na začiatku byť súčasťou projektov HE ako partner,
- investovať do grantovej podpory v rámci organizácie – administratívna, finančná podpora,
- školenia zamestnancov zamerané na písanie projektov a iné.

Prezentácia **Lovise Vildö** (manažérka procesov a inovácií, RISE: Sweden's research institute) – bola zameraná na predstavenie činností Švédskeho výskumného inštitútu a na oboznámenie účastníkov online workshopu o **prieskume (alebo štúdie) uskutočneného práve spomínaným inštitútom týkajúceho sa stratégií súvisiacich s biohospodárstvom**.

Švédsky výskumný inštitút je štátny podnik s takmer 3300 zamestnancami, ktorí prispievajú k transformácii poznatkov z výskumu na nové produkty a služby. Poslaním inštitútu je spolupracovať so zákazníkmi a partnermi na vývoji konkurencieschopných riešení, ktoré poháňajú trvalo udržateľný rozvoj vpred. Kľúčom k dosiahnutiu tohto poslania sú odborné znalosti a zaujatie systematického pohľadu na zložité otázky udržateľnosti.

Švédsky výskumný inštitút dostal úlohu od vlády, aby navrhol stratégiu pre udržateľné, konkurencieschopné a rastúce švédske biohospodárstvo a v prípade potreby predložiť návrh opatrení na podporu rozvoja biohospodárstva. Cieľom tohto prieskumu a následné vytvoreniu stratégie pre biohospodárstvo bolo, že do roku 2040 bude mať Švédsko v celej krajine efektívnejšie, odolnejšie a konkurencieschopnejšie biohospodárstvo.

Systém vypracovávanie prieskumu alebo štúdií k určitej problematike je súčasťou švédskeho legislatívneho procesu a používa sa na skúmanie zložitých otázok a na tvorbu legislatívnych návrhov. Dôvodom na zadanie úlohy od vlády pre Švédsky výskumný inštitút vypracovať podkladovú štúdiu ku stratégii spojenú s biohospodárstvom bolo viac:

- prechod z fosílného hospodárstva na hospodárstvo bez fosílnych palív,
- posilniť sociálny systém, najmä vo vidieckych oblastiach,
- znížiť zraniteľnosť spoločnosti a zvýšiť bezpečnosť dodávok.

Lovisa Vildö viackrát počas prezentácie kládla dôraz na to, že kľúčové pri riešení daného problému je mať stratégiu a zosumarizovala kľúčové prvky úspešnej stratégie:

- účel, cieľ a štruktúra
- sledovanie a hodnotenie,
- rozhodnutie o stratégii,
- vlastníctvo a riadenie,
- trvalé odhodlanie,
- dostatočné zdroje,
- jasné potreby.

Evelin van Leeuwen, ktorá je vedeckou riaditeľkou Amsterdamského inštitútu pre pokročilé metropolitné riešenia (ďalej len AMS Inštitút) a zároveň predsedníčkou pracovnej skupiny „mestská ekonomika“ pod záštitou Wageninenskej univerzity (WUR), prezentovala možnosti inovácií, spolupráce,

udržateľnosti v kontexte miest a života v mestách. Mestá, ako ich poznáme dnes, s prihliadnutím na globálne výzvy spoločnosti, potrebujú transformovať svoje systémy, aby sa stali odolnejšími, udržateľnejšími a spravodlivejšími, ale zároveň ponúkali dobrú ekonomickú stabilitu a možnosti pre dobrý život pre svojich obyvateľov. Dá sa to dosiahnuť zmenou mestskej štruktúry a pracovaním na veľkých mestských výzvach v oblasti energetiky, cirkulácie, digitalizácie, odolnosti voči zmene klímy, mobility a potravín. Inštitút AMS má jedinečnú pozíciu v tomto smere na prepojenie vedy so spoločenskými výzvami a ich spoločné riešenie. Ambíciou AMS Inštitútu je vytvárať udržateľné metropolitné riešenia realizáciou vzájomného obohacovania nápadov, napr.: vytváraním inovatívneho prostredia, v ktorom sa vytvárajú prepojenia medzi znalostnými inštitútmi, súkromnými a verejnými organizáciami a v rámci výskumných, inovačných a vzdelávacích aktivít.

V kontexte budovania udržateľných, ekonomicky stabilných, odolných miest, AMS Inštitút pracuje na hľadaní interdisciplinárnych metropolitných riešení. V úzkej spolupráci s verejnými a súkromnými partnermi a občanmi zhodnocuje výskum v praxi a využíva mesto Amsterdam ako živé laboratórium. E. van Leeuwen v rámci svojej prezentácie spomenula tiež konkrétne príklady z praxe, na ktorých v rámci AMS Inštitútu pracovali, napr.: program „mosty a múry nábrežia“ magistrátu mesta Amsterdam; Amsterdam circular (<https://www.ams-institute.org/entrepreneurship/amsterdam-circular/>); AMS akadémia pre profesionálne vzdelávanie (<https://www.ams-institute.org/education/professional-education/>) a iné. Kompletne informácie o činnostiach a aktivitách v meste Amsterdam, aj v nadväznosti na biohospodárstvo je možné nájsť: <https://www.ams-institute.org/>

Záver aktivity: Účasťou na tomto webinári sme si doplnili všeobecný rozhľad o biohospodárstve, resp. zdrojoch financovania pre projekty v oblasti biohospodárstva. Ďalší webinár z tejto série v rámci projektových aktivít projektu CEE2ACT sa bude konať v júni, pravdepodobne 27.6.2024 a za CJ AKIS máme záujem sa zúčastniť.

Vypracoval: Ing. Katarína Tóthová

dňa: 21.3.2024

Schválil: Mgr. Vladimíra Gudábová

dňa: 25.3.2024